

**OILAVIY SHAJARANING SHAXS TARBIYASIDAGI O'RNI VA NASABIY
MEROSNING IJTIMOIIY-PEDAGOGIK AHAMIYATI**

(Negmatova Fazilat Karimovna oilasi misolida)

Milnorov Khusniddin Khushmatovich

Institute, Assistant Teacher Shakhrisabz State Pedagogical.

Email: husniddin2018@mail.ru **Tel:** (97) 3815070

Qashqadaryo viloyati Shahrissabz davlat pedagogika institutining, pedagogika fakulteti
2-bosqich 2-24 guruh talabasi.

Fazilat Negmatova Karimovna

fazilatnegmatova2@gmail.com +998-97-200-04-08

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19335190>

***Annotatsiya.** Ushbu ilmiy maqolada oilaviy shajaraning shaxs tarbiyasi, ma'naviy kamoloti va ijtimoiy ong shakllanishidagi o'rni tahlil qilinadi. Tadqiqot Negmatova Fazilat Karimovna oilasining ota va ona tomondan nasab daraxti misolida olib borilib, unda ilm-ma'rifat, vatanparvarlik, mehnatsevarlik va harbiy xizmat an'alarining avlodan-avlodga uzluksiz davom etib kelayotgani ilmiy jihatdan asoslab beriladi. Maqolada oilaviy shajara yosh avlodni milliy o'zlikni anglash, ajdodlarga hurmat ruhida tarbiyalashda muhim manba ekanligi yoritilgan.*

***Kalit so'zlar:** oilaviy shajara, nasab, ajdodlar merosi, vatanparvarlik, ma'naviy tarbiya, pedagogik qadriyatlar, avlodlar davomiyligi.*

Kirish

Bugungi globalashuv va axborot oqimi kuchaygan davrda shaxsning o'z milliy ildizlarini anglab yetishi muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, yosh avlod tarbiyasida oilaviy qadriyatlar, ajdodlar merosi va nasabiy xotiraning o'rni beqiyosdir. Oila jamiyatning asosiy bo'g'ini bo'lib, unda shakllangan ma'naviy-axloqiy muhit shaxsning butun hayot faoliyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Oilaviy shajara — bu faqatgina qarindoshlik munosabatlarini ko'rsatuvchi sxema emas, balki ajdodlar hayoti, ularning jamiyat taraqqiyotiga qo'shgan hissasi, kasbi, dunyoqarashi va ibratli faoliyatini aks ettiruvchi muhim manbadir. Shu jihatdan mazkur maqolada oilaviy shajaraning pedagogik va ijtimoiy ahamiyati Negmatova Fazilat Karimovna oilasi misolida o'rganiladi.

Oilaviy shajara tushunchasi va uning tarbiyaviy ahamiyati

Ilmiy adabiyotlarda shajara tushunchasi avlodlar davomiyligini aks ettiruvchi tarixiy va ijtimoiy manba sifatida talqin qilinadi. Shajara orqali shaxs o'z ajdodlari kim bo'lganini, qanday hayot kechirganini va jamiyatda qanday o'rin tutganini bilib oladi. Bu esa unda o'ziga nisbatan mas'uliyat, burch va faxr tuyg'ularini shakllantiradi.

Pedagogik nuqtayi nazardan qaralganda, oilaviy shajara yoshlarni:

- vatanparvarlik ruhida tarbiyalash;
- ajdodlar xotirasiga hurmat bilan qarash;
- milliy qadriyatlarga sodiq bo'lish;
- ijtimoiy faollik va mas'uliyatni his etishga undaydi.

Ota tomon nasabining tarixiy-pedagogik tahlili

Negmatova Fazilat Karimovnaning ota tomondan nasabi Amirulloh mulla va Abdulloh hofiz kabi ilm va diniy ma'rifat bilan shug'ullangan ajdodlardan boshlanadi. Bu holat ushbu sulolada ma'naviyat va axloqiy poklik muhim o'rin egallaganini ko'rsatadi.

Nasabning yorqin vakillaridan biri Nemat Abdullayev bo'lib, u Ikkinchi jahon urushi yillarida Vatan himoyasi yo'lida jon fido qilgan. Uning jasorati va fidoyiligi oilada vatanparvarlik, mardlik va sabr-bardosh kabi fazilatlarining shakllanishiga asos bo'lgan.

Keyingi avlod vakili Negmatov Karim Abdullayevich o'z hayoti va mehnat faoliyati orqali oilada halollik, mas'uliyat va mehnatsevarlik qadriyatlarini qaror toptirgan.

Ona tomon nasabining ijtimoiy ahamiyati

Ona tomondan nasab ilm-ma'rifat va harbiy xizmat bilan uzviy bog'liq. Imom-xatib va mudarris Hikmatulloh, general-mayor Hikmatov Fayzulla hamda polkovnik Fayzullayev Xayrulla kabi ajdodlar nafaqat oila, balki jamiyat taraqqiyotiga ham munosib hissa qo'shgan shaxslar hisoblanadi.

Ularning faoliyati oilada ilm olishga intilish, intizom, vatan oldidagi burchni chuqur his etish kabi fazilatlarini shakllantirgan. Xayrullayeva Faragat Sayfullayevna ushbu qadriyatlarni farzandlariga singdirib, ma'naviy barkamol avlod tarbiyasida muhim rol o'ynagan.

Zamonaviy avlod va shajara davomiyligi

Negmatova Fazilat Karimovna pedagog sifatida ajdodlardan meros bo'lib kelayotgan ilm-ma'rifat va tarbiya an'alarini bugungi ta'lim jarayonida davom ettirmoqda. Uning kasbiy faoliyati oilaviy shajaraning zamonaviy davrdagi amaliy ifodasi hisoblanadi.

Bugungi kunda voyaga yetayotgan Abdusalomov Muhammad Aminbek ushbu boy nasabiy merosning davomchisi bo'lib, oilada yaratilgan sog'lom ma'naviy muhit uning kelajakda barkamol shaxs bo'lib yetishishiga xizmat qiladi.

Xulosa

Tadqiqot natijalariga ko'ra, oilaviy shajara shaxs tarbiyasida muhim ijtimoiy-pedagogik omil hisoblanadi. Ajdodlar hayoti va faoliyatini o'rganish yosh avlodda vatanparvarlik, milliy g'urur va ma'naviy barkamollikni shakllantiradi. Negmatova Fazilat Karimovna oilasi misolida shajara avlodlar o'rtasidagi uzviy bog'liqlik va ma'naviy meros davomiyligini ta'minlovchi muhim manba ekanligi ilmiy jihatdan asoslandi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov I.A. **Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch.** – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Avloniy A. **Turkiy guliston yoxud axloq.** – Toshkent, 1992.
3. Jo'rayev T. **Oila pedagogikasi.** – Toshkent: O'qituvchi, 2015.
4. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent, 2023.
5. Oilaviy shajara va og'zaki tarix manbalari (muallif to'plami).